

ONTWERPTEKST 240124**Prioriteiten voor bespreking tijdens de tweede zitting van de 16de algemene vergadering van de Synode van de bisschoppen oktober 2024**

I.

Met het oog op een beperkte consultatie in voorbereiding op de komende Synodesessie schuiven de bisschoppen drie prioriteiten naar voren voor verdere bespreking op het niveau van de **universele Kerk**. Veel elementen uit het syntheserapport van de Belgische kerk (2022) kwamen in Rome ter sprake tijdens de voorbije oktobermaand. In de rijkdom van het syntheserapport van oktober 2023 kunnen we ons op veel punten sterk herkennen. In wat volgt formuleren we drie prioriteiten die bijzondere aandacht verdienen tijdens de synodebijeenkomst van oktober 2024.

1. Het verlangen naar een meer missionaire Kerk die de vreugde van het Evangelie beleeft en deelt, worstelt in onze context sterk met de vraag op welke wijze we een nieuwe missionaire dynamiek kunnen ontwikkelen. Welke aanpak, welke spirituele grondhoudingen, welke vorming zijn er nodig? Binnen die algemene zoektocht spitsen we ons hier toe op een voor ons wezenlijk element.

Een synodaal missionaire Kerk vraagt om een open dialoog met de actuele ontwikkelingen in de ons omringende wereld. De Kerk kan zich niet beperken tot een eenrichtingsverkeer in het verkondigen van de Blijde Boodschap aan de wereld.

In een open dialoog zal de Kerk ook luisteren naar wat de evoluties in wetenschappen, cultuur en samenleving haar kunnen leren.

Deze openheid kan niet afgewezen worden als 'wil tot aanpassing aan de moderne wereld' of als 'een prijsgeven van identiteit om relevant te worden in de ogen van de wereld'. Open dialoog met de wereld is nodig vanuit de diepe overtuiging dat Gods Geest er mysterievol aan het werk is.

In een dergelijk gesprek kan de Kerk ook dingen leren. Maatschappelijke evoluties (inzake mensenrechten, democratie en moderne vrijheden bijv.) stimuleren de Kerk ook in het herbekijken en/of verrijken van bepaalde van haar standpunten.

Een open en respectvol gesprek met de hedendaagse wereld biedt de Kerk aanzetten om haar eigen verstaan van de Blijde boodschap te bevragen en te vernieuwen.

We vragen dat de synodale gesprekscultuur ook ingezet wordt om als Kerk in dialoog te gaan met de actuele ontwikkelingen in de ons omringende wereld. Het zal ons helpen om de tekenen van de tijd beter te verstaan in het licht van het Evangelie.

2. In het kader van de dialoog tussen Kerk en wereld dient de Kerk de moed te hebben om haar Traditie/tradities in gesprek te brengen met de actuele stand van zaken in het theologisch, filosofisch en wetenschappelijk onderzoek. Traditie/tradities dienen niet statisch maar dynamisch benaderd te worden. Ze zijn immers de vrucht van heel wat ontwikkelingen en ze blijven ook verder evolueren.

De centrale vraag in dit alles luidt als volgt: vormen de kerkelijke Traditie/tradities de best mogelijke interpretatie van de Schriften voor de mensen van vandaag? Welk mens-, Gods- en wereldbeeld groeit er vanuit de lezing van de Schriften in gesprek met de hedendaagse theologie, filosofie en wetenschappen?

Dit gesprek is van groot belang voor het verstaan van de Bijbels-christelijke antropologie en heilsleer. Het kan ook belangrijke implicaties hebben voor het beantwoorden van tal van ethische vragen.

We vragen niet om dit gesprek tijdens de synode ten gronde uit te werken. We vragen dat de synode onze kerkelijke Traditie/tradities als dynamisch en in voortdurende ontwikkeling zou omschrijven. Graag zien we een besluit groeien dat een open gesprek met de ontwikkelingen in theologie, filosofie en wetenschappen nodig is en georganiseerd dient te worden.

3. Kan de dialoog met de wereld (1) en het gesprek tussen de kerkelijke Traditie/tradities en de theologie, filosofie en wetenschappen (2) nog in alles gelijk verlopen voor de gehele wereldkerk?

Het thema van 'eenheid in verscheidenheid' in het leven van de Kerk dient verder doordacht en uitgeklaard te worden. Wat vraagt een blijvende of groeiende universele consensus binnen de Catholica? Wat kan in concreto besloten worden door een bisschop, een bisschoppenconferentie of een continentale bisschoppenvergadering?

Een meer synodale werking met groeiende betrokkenheid van velen in overleg en besluitvorming vraagt om meer erkenning van legitieme diversiteit.

Wanneer bisschoppen(vergaderingen) in bepaalde zaken meer verantwoordelijkheid krijgen, dient ook bepaald te worden hoe en aan wie ze verantwoording afleggen voor hun beleid. Hoe kan dit concreet vorm krijgen? Naast de relatie van de bisschoppen met de metropoliet en de bisschop van Rome kan ook gedacht worden aan functionerings- en evaluatiegesprekken met de bisschoppen. Wie voert die gesprekken met hen? Hoe kan een bisschop(svergadering) zich verantwoorden voor het presbyterium en voor het volk Gods?

We vragen aanzetten tot een concretisering van de decentralisatie van bepaalde beslissingen in de Kerk die toelaat om met meer legitieme verscheidenheid in eenheid samen te werken. We vragen een concretisering van de 'accountability' van de bisschoppen in een synodale Kerk.

Globaal vragen we dat er in de aanstaande oktobersynode tekstvoorstellen worden voorgelegd over bovenstaande prioriteiten met het oog op een beargumenteerde reflectie en discussie.

II.

Het belang van voornoemde prioriteiten blijkt concreter uit drie thema's die sterk leven in de Kerk in België. We schetsen de thema's in relatie tot bovengenoemde prioriteiten.

A. De plaats van vrouwen in de Kerk

- (1) Wat leert onze samenleving? De gelijkwaardigheid van man en vrouw, het belang van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Het gaat hierbij niet om modieuze trends. Het zijn ontwikkelingen die het Nieuwtestamentisch begrip van de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen in Christus versterken.
- (2) In het licht van die maatschappelijke ontwikkelingen herlezen en vernieuwen we onze kerkelijke Traditie/tradities. Meer vrouwen dragen pastorale verantwoordelijkheid, ook in een erkend kerkelijk dienstwerk (ministère). De vraag stelt zich of vrouwen ook tot het gewijde ambt van het diaconaat kunnen toegelaten worden.
- (3) We vragen groen licht om per bisschoppenconferentie of continentale bisschoppenvergadering bepaalde stappen te kunnen zetten. Zodoende hoeft het geven van groeiende pastorale verantwoordelijkheid aan vrouwen en de diakenwijding van vrouwen niet universeel verplicht of verboden te zijn.

B. Plaats en betekenis van het gewijde ambt in een synodale Kerk

- (1) Wat leert onze tijd en cultuur? Pastorale verantwoordelijkheid wordt niet langer enkel door priesters en diakens gedragen. Onze samenleving heeft grote moeite met een klerikale invulling van het gewijde ambt. Ook bij de verplichting van het celibaat voor priesters en voor diakens die weduwnaar worden, leven reeds lang sterke vragen.
- (2) In het licht van die evoluties herlezen en vernieuwen we onze kerkelijke Traditie/tradities. We voelen de noodzaak aan om de symbolisch-sacramentele aard van het gewijde ambt te herontdekken. De relatie tussen het wijdingssacrament en pastorale (eind)verantwoordelijkheid vraagt om nieuwe precisering. We vragen dat priesters en diakens hun pastorale verantwoordelijkheid steeds meer opnemen binnen teams waarin ook leken hun plaats en taak hebben. We zien de nood aan vernieuwing van de opleiding van priesters en diakens opdat ze pastoraal meer nabij, luisterend en onthaland zouden zijn.
- (3) We vragen om per bisschoppenconferentie of continentale bisschoppenvergadering bepaalde stappen te kunnen zetten in de richting van het wijden van 'viri probati' tot priester. De priesterwijding van 'viri probati' dient niet universeel verplicht of verboden te zijn.

C. Jongeren en de digitale cultuur

- (1) Wat zien we rondom ons? Jonge generaties vinden moeilijk aansluiting bij het kerkelijk leven. In de voorbije jaren is de digitale cultuur en leefwereld zeker bij jongeren enorm sterk gegroeid. Die nieuwe cultuur kent gevaren en grenzen maar bevat ook veel kansen voor het verkondigen van de Blijde Boodschap.
- (2) Die evolutie doet ons onze kerkelijke Traditie/tradities herzien en vernieuwen. We zoeken nieuwe wegen om met zoekende en gelovige jongeren op weg te gaan. Er is een groeiend besef dat de digitalisering een wending is zoals we er een kenden bij de opkomst van de boekdrukkunst. We zoeken sterker te investeren in mensen en middelen die van het Evangelie getuigen in en via de digitale wereld.
- (3) We vragen om sterke solidariteit (mensen, middelen, uitwisseling van vernieuwende initiatieven, ...) tussen bisschoppenconferenties en continentale bisschoppenvergaderingen opdat iedere lokale Kerk de nodige kansen krijgt om in de digitale wereld aanwezig te zijn.